

**SPECIALPEDAGOGISK GRUNDKURS /
FUNKTIONSHINDER/DELAKTIGHET/LÄRANDE,
20 POÄNG**

Basic Special Education/Disability, Participation and Learning, 20 Credit Points

LÄRDOK-kod: I1037B

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en breddningsspecialisering på 1-20-poängsnivå i specialpedagogik inom lärarprogrammet.

Kursansvarig institution är Institutionen för individ, omvärld och lärande. Kursplanen har godkänts av Institutionen för individ, omvärld och lärande 2002-11-15 och fastställts av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning 2003-01-13. Revidering av kursplanen är beslutad vid institutionen 2004-05-19 och fastställd av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning 2004-06-08.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Att vara antagen till lärarprogrammet samt med godkänt resultat ha genomfört en inriktning inom lärarprogrammet.

3 SYFTE

Kursen syftar till att ge studenten kunskaper i specialpedagogik i avsikt att öka möjligheterna att förhindra att skolsvårigheter uppstår samt att bidra till att elever i behov av särskilt stöd får tillgång till adekvata stödåtgärder.

Kursen ska utveckla

- Studenternas kunskaper om barns och ungas möjligheter
- Miljöns förutsättningar i ett specialpedagogiskt perspektiv om delaktighet och lärande på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå
- Lärarens ledarskap i mötet med den variation som finns i alla barn- och ungdomsgrupper
- Förmågan till ett undersökande, reflekterande och dokumenterande arbetssätt
- Forskningsmetodiska kunskaper

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Kursen består av två moment.

Moment 1

Grundkurs i specialpedagogik 10 poäng varav 3 poäng VFU

Momentet bygger på tvärvetenskaplig grund och innehåller tre olika temaområden som belyses på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå.

Innehåll:

- Specialpedagogik och individuell utveckling
- Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv
- Specialpedagogik, funktionsnedsättning och handikapp inklusive problematik och koncentrationssvårigheter
- Förebyggande specialpedagogiska arbetssätt: ledarskap, organisation, grupprocesser.

Moment 2

Funktionshinder, delaktighet och lärande 10 poäng varav 2 poäng VFU

Momentet bygger på tvärvetenskaplig grund med utgångspunkt i de beteendevetenskapliga, samhällsvetenskapliga och medicinska/biologiska forskningsfälten.

Innehåll:

- Grundläggande kunskap om de vanligaste funktionshindren med utgångspunkt från individens och omgivningens möjligheter och begränsningar i lärandesituationen
- Miljö- och riskfaktorer för barn och unga, inkl psykosocial problematik och koncentrationssvårigheter
- Värdegrund och kulturella skillnader
- Individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram
- Kommunikation i ett helhetsperspektiv

Momenten innehåller undersökande, dokumenterande och forskningsmetodiska inslag och uppmärksammar demokrati och mänskliga rättigheter samt har genus-, etnicitets- och miljöperspektiv. Kursen genomförs via föreläsningar, arbete i studiegrupp och basgrupp samt verksamhetsförlagd utbildning. IKT (Informationsteknik och kommunikation över internet) används. Vid frånvaro skall ersättningsuppgift genomföras efter överenskommelse med kursansvarig eller motsvarande.

5 EXAMINATION

Examination sker på ingående moment och på kursen som helhet. Examination sker genom redovisningar, muntligt och skriftligt. Som betyg på momenten och på kursen i sin helhet används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. För betyget Godkänd på hel kurs krävs att båda momenten är godkända. För betyget Väl godkänd på hel kurs krävs dessutom väl godkänt resultat på minst ett moment. Vid bedömning vägs alla ingående

moment in, inklusive den verksamhetsförlagda delen. Studenter som godkänts på kursen ska på begäran erhålla kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Kurslitteraturen omfattar en del gemensam litteratur och en del väljs individuellt. Det förutsätts att studenten aktivt söker och föreslår relevant litteratur i anslutning till kursinnehållet.

Moment 1: Obligatorisk gemensam litteratur

- Alin Åkerman, B. & Strinnholm, C. (1997). *Specialundervisning i Sverige*.
Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. (41 s)
- Andersson, I. (1996). *Samverkan för barn som behöver. En handbok för lärare*. Jönköping:
Folksam/HLS förlag (241 s)
- Atterström, H. & Persson, R.S. (2000). *Brister eller olikheter? Specialpedagogik på
alternativa grundvalar*. Lund: Studentlitteratur (67 s)
- Fischbein, S., & Österberg, O. (2003). *Mötet med alla barn: ett specialpedagogiskt
perspektiv*. Stockholm: Gothia (243 s)
- Handikappombudsmannen (2001). Skollagstiftningen i Sverige i *Stärk elevens rättigheter*.
(22 s)
- Liljegren, B. (2000). *Elever i svårigheter. Familjen och skolan i samspel*. Lund: Student-
litteratur. (246 s)
- Rönnerman, K. (1998). *Utvecklingsarbete - en grund för lärares lärande*. Lund:
Studentlitteratur. (127 s)
- Skolverket. (2001). *Att arbeta med särskilt stöd med hjälp av åtgärdsprogram*. Stockholm:
Skolverket/Liber distribution rapport 01:668. (18 s)
- Svenska Kommunförbundet. (2002). *Tiga eller tala*. Kommentusgruppen AB. 117 99
Stockholm (36 s) Tfn 08-709 59 00. Fax 08-19 24 10.
- Svenska Unesco. (1996). *Salamanca-deklarationen och handlingsram för undervisning av
elever med behov av särskilt stöd*. Svenska Unescorådets skriftserie nr 4/96 (37 s).
- United Nations, Utrikesdepartementet, Socialdepartementet (1995). *Standardregler för att
tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet*.
Utrikesdepartementet, Socialdepartementet, Stockholm. (40 s)
- Verneresson, I-L. (2002). *Specialpedagogik i ett inkluderande perspektiv*. Lund:
Studentlitteratur (82 sid)
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig
forskning*. Vetenskapsrådet, 103 78 Stockholm. Website: <http://www.vt.se>

Till detta tillkommer valbar litteratur om c:a 800 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.

Moment 2: Obligatorisk gemensam litteratur

- Høien, T., & Lundberg, I. (2001). *Dyslexi från teori till praktik*. Stockholm: Natur & Kultur.
(359 s)
- alternativt Frost, J. (2002). *Läsundervisning. Praktik och teorier*. Stockholm: Natur & Kultur.
(256 s)

- Fyhr, G. (1999). *Den "förbjudna sorgen"*. Stockholm: Sfph. (47 s)
- Torstensson-Ed, T. (2003). *Barns livsvärld*. Lund: Studentlitteratur (192 s)
- Grunewald, K. (1996). *Medicinska omsorgsboken*. (4:e rev. upplagan). Stockholm: Natur och Kultur, 328 s.
- Lagerheim, B. (1994). *Att utvecklas med handikapp: möjligheter och begränsningar hos barnet, familjen och omgivningen*. Stockholm: Almqvist & Wiksell. (242 s)
- Roll-Pettersson, L. (2001). *Parents talk about how it feels to have a child with a cognitive disability*. *European Journal of Special Need Education*, 16 (i), 1-14.
- SOU 1997:108 Kapitel 2. Att ha makt över spårlet – en rättvis och demokratisk fråga (s. 15-59) och kapitel 4. När barn/inte/lär sig läsa och skriva. (s. 11-139, s. 251-261). *Att lämna skolan med rak rygg*. Slutbetänkande av Läs- och Skrivkommittén. Stockholm: Fritzes

Till detta tillkommer valbar litteratur om ca 800 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.